

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

รายงานการประชุม

คณะอนุกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อม
และรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม

ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙

วันอังคารที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น.

ณ ห้องประชุมกระทรวงยุติธรรม ๒

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ชั้น ๘

ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร

ผู้มาประชุม

๑. นายธวัชชัย ไทยเขียว รองปลัดกระทรวงยุติธรรม	ทำหน้าที่ประธานการประชุม
๒. ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม นายรุ่งศักดิ์ วงศ์กระสันต์	อนุกรรมการ
๓. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด นายเดชอุดม วีระวานิช	อนุกรรมการ
๔. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พล.ต.ต.สมชาย ชูชื่น	อนุกรรมการ
๕. ผู้แทนสำนักงานประมาณ นายพัลลภ ศักดิ์โสภณกุล	อนุกรรมการ
๖. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน นางอรรวรรณ คงธนขันติธร	อนุกรรมการ
๗. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ นางเยาวลักษณ์ ตั้งบุญญะศิริ	อนุกรรมการ
๘. ผู้แทนสภาทนายความ นายวิเชียร ชูไธสง	อนุกรรมการ
๙. ผู้แทนกรมบังคับคดี นางเพ็ญรวี มาแสง	อนุกรรมการ
๑๐. ผู้แทนกรมราชทัณฑ์ นายไพฑูรย์ มงคลหัตถ์	อนุกรรมการ

๑๑. ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม นายวัลลภ นาคบัว	อนุกรรมการ
๑๒. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ นายโกมล พรหมเพ็ง	อนุกรรมการ
๑๓. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและประสานแผนกระบวนการยุติธรรม นายชาติรี จันทรพิบูลย์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๔. นางสาวสุวดี ไทลพิงทอง นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ	ผู้ช่วยเลขานุการ

ผู้ไม่มาประชุม

๑. ปลัดกระทรวงยุติธรรม	ติดราชการ
๒. ผู้แทนกรมคุมประพฤติ นายพนนต์ สิ้นธนาวา	ติดราชการ
๓. ผู้แทนกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน นางรัชดาวรรณ ศิริไพบูลย์	ติดราชการ
๔. รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม	ติดราชการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. ดร.เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
๒. อาจารย์ภวินท์ คุรุรัตน์	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
๓. อาจารย์ยงยุทธ ละมุลมอญ	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
๔. นางสาวรุจิวรรณ ผลัญชัย	สำนักงานศาลยุติธรรม
๕. นางสาวฉันทพิศ รุ่งเรือง	สำนักงานศาลยุติธรรม
๖. ร้อยตำรวจโทอภิสิทธิ์ พึ่งแย้ม	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
๗. นายฐิติพันธ์ บัวแจ้ง	กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
๘. นายสุธีร์วัชร เจริญวงศ์	สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
๙. นายสายชล ยังรอด	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๐. นายไชยสุวัฒน์ ถุงเงิน	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๑. นายอัสนีย์ สังขเนตร	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๒. นางสาวกมลชนก ดุริยประกิจ	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๓. นางสาวกัลยา ถ้ำทอง	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๔. นางสาววิจิตร ฐานัสสกุล	สำนักงานกิจการยุติธรรม

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๐๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ
นายธวัชชัย ไทยเขียว รองปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้แจ้งต่อที่ประชุมเพื่อทราบว่าเป็น
เนื่องจากปลัดกระทรวงยุติธรรมติดราชการ ไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ จึงได้มอบหมายให้ทำหน้าที่เป็น
ประธานการประชุมวันนี้

/พร้อมกันนี้...

พร้อมกันนี้ ได้แจ้งว่าการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการชุดนี้ จะยึดตามแผนการจัดตั้งศาลของสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นหลักเพื่อดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยทางสำนักงานศาลยุติธรรมได้มีการจัดส่งแผนการจัดตั้งศาลให้ทางฝ่ายเลขานุการด้วยแล้ว

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุมคณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๙

นายธวัชชัย ประธานการประชุม ได้ให้ที่ประชุมพิจารณารับรองรายงานการประชุมคณะอนุกรรมการฯ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๙ ซึ่งฝ่ายเลขานุการได้จัดทำรายงานการประชุมและจัดส่งรายงานการประชุมดังกล่าวให้คณะอนุกรรมการฯ พิจารณารับรองแล้ว ตามหนังสือคณะอนุกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม ที่ ยธ ๐๙๐๒/๒๙๖ และที่ ยธ ๐๙๐๒/๘๗ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ซึ่งมีผู้แทนกรมบังคับคดีและสำนักงานศาลยุติธรรม ขอแก้ไขในวาระที่ ๔.๑ และ ๔.๒ ตามลำดับ โดยฝ่ายเลขานุการได้ดำเนินการแก้ไขเรียบร้อยแล้ว

ทั้งนี้ ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน แจ้งว่าไม่ได้เข้าร่วมการประชุมครั้งที่ผ่านมายังขอเพิ่มเติมรายชื่อในส่วนของผู้ไม่มาประชุม

มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

๓.๑ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เรื่อง แผนงานในการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เพื่อรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม

ฝ่ายเลขานุการได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าด้วยคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ได้เสนอเรื่องแผนงานในการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมเพื่อรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรมต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการจัดตั้งศาลแขวงและศาลจังหวัดของสำนักงานศาลยุติธรรม ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ รวมไปถึงข้อมูลด้านอัตรานุคลากร งบประมาณ และพื้นที่หรืออาคารสถานที่สำหรับศาลที่เปิดทำการไปแล้ว ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ และ พ.ศ. ๒๕๕๗ แต่ยังไม่มีความพร้อมด้านอัตรานุคลากร งบประมาณ และพื้นที่หรืออาคารสถานที่ ซึ่งได้เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะรัฐมนตรี โดยได้ขออนุมัติหลักการใน ๔ ประเด็น

๑. กรอบมาตรฐานอัตรากำลัง พื้นที่ และงบประมาณขั้นต่ำของหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรมเพื่อเป็นแนวทางการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรมต่อหนึ่งแห่ง

๒. กรอบอัตรากำลัง พื้นที่ งบประมาณของหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรมสำหรับศาลที่เปิดทำการตั้งแต่ ๑ เมษายน ๒๕๕๖ - ๑ เมษายน ๒๕๕๘ และศาลจังหวัดที่จะเปิดทำการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙

๓. แนวทางการจัดหาที่ดินเพื่อจัดสร้างอาคารบูรณาการร่วมกันสำหรับหน่วยงาน
ในกระบวนการยุติธรรมเพื่อรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้น ดังนี้

๓.๑ การจัดหาที่ดินโดยกระทรวงยุติธรรมดำเนินการ มี ๒ แนวทาง ได้แก่

แนวทางที่ ๑ การหาพื้นที่ที่มีอยู่ของหน่วยงานภายในกระทรวงยุติธรรม

แนวทางที่ ๒ การหาพื้นที่จากหน่วยงานภายนอกที่มีพื้นที่ในครอบครอง

๓.๒ การขอความร่วมมือสำนักงานศาลยุติธรรมในการจัดหาที่ดินสำหรับ
หน่วยงานต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม เพื่อดำเนินการจัดสร้างอาคารที่ทำการถาวรของตนเองไปพร้อมกับ
การจัดตั้งศาลชั้นต้นฯ ของสำนักงานศาลยุติธรรม

๔. ขอความร่วมมือสำนักงานศาลยุติธรรมสร้างแผนการจัดตั้งศาลชั้นต้นและ
แผนกคดีในศาลยุติธรรม ให้คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) พิจารณา
ความจำเป็น ความคุ้มค่า ภาระงบประมาณของรัฐและความพร้อมของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
ตลอดจนประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรม
รองรับการจัดตั้งศาล

โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เห็นชอบในหลักการทั้ง
๔ ข้อ และให้กระทรวงยุติธรรมรับความเห็นของสำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงานงบประมาณ
ไปพิจารณาดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ สำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะฝ่ายเลขานุการ ได้มีหนังสือที่ยธ ๐๙๐๕/๒๑๕๕
ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๙ แจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้แก่ กรมบังคับคดี กรมราชทัณฑ์ กรมคุมประพฤติ
และกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม
เพื่อทราบและดำเนินการให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ประเด็นอภิปราย

๑. สำหรับหลักการเรื่องกรอบมาตรฐานอัตรากำลัง พื้นที่ และงบประมาณขั้นต่ำ
ของหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรมฯ คาดว่าจะใช้เป็นหลักเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการดำเนินงาน
ของกระทรวงยุติธรรมเพื่อรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรมต่อไป

๒. สำหรับการจัดหาที่ดินเพื่อจัดสร้างอาคารบูรณาการฯ โดย กพยช. ได้มีมติ
มอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมจัดทำรายละเอียดในการก่อสร้างอาคารบูรณาการ โดยทุกหน่วยงานอยู่ใน
อาคารเดียวกัน ทั้งนี้ ต้องมีการประชุมหารือทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกครั้งในประเด็นของรูปแบบอาคาร
และความเหมาะสมในการจัดสรรพื้นที่ภายในอาคารของแต่ละหน่วยงาน

๓. ในการกำหนดกรอบอัตรากำลังเพื่อรองรับการจัดตั้งศาลของหน่วยงาน
ในกระทรวงยุติธรรมนั้น ควรเน้นการบูรณาการและการเกลี่ยอัตรากำลังที่มีอยู่เดิมก่อน ซึ่งหากไม่เพียงพอ
อาจพิจารณาจัดหาบุคลากรด้วยวิธีการอื่นแทนการแต่งตั้งข้าราชการหรือพนักงานราชการ ซึ่งเป็นไปตาม
นโยบายของนายกรัฐมนตรีและเป็นการประหยัดทรัพยากรและเกิดความคุ้มค่ามากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ สำหรับการ
กำหนดกรอบมาตรฐานอัตรากำลังขั้นต่ำอาจต้องเชิญสำนักงาน ก.พ.ร. และ สำนักงาน ก.พ. ร่วมจัดทำกรอบ
มาตรฐานดังกล่าวต่อไป

๔. กระทรวงยุติธรรมได้ชี้แจงถึงการจัดหาพื้นที่ในการสร้างอาคารบูรณาการ
เพื่อรองรับการเปิดทำการศาลตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ - ๒๕๕๙ ดังนี้

๔.๑ กระทรวงยุติธรรมได้ดำเนินการจัดหาพื้นที่เอง ซึ่งพบว่าศาลจังหวัดเวียงสระ
ศาลจังหวัดวิเชียรบุรี และศาลจังหวัดชุมแพ ไม่สามารถจัดหาพื้นที่ได้

๔.๒ ศาลจังหวัดหัวหิน จัดหาพื้นที่ได้แล้ว

๔.๓ จากการประสานกรมธนารักษ์ได้แจ้งว่า ศาลจังหวัดพิจิตร มีพื้นที่ของสำนักงานศาลแขวง และสำนักงานอัยการ ศาลจังหวัดสอและศาลจังหวัดเชียงคำ มีพื้นที่ของสำนักงานศาลยุติธรรม ทั้งนี้ ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหารือร่วมกันในการจัดหาพื้นที่ดังกล่าวเพื่อดำเนินการก่อสร้างต่อไป

๕. ปัญหาที่ดินเป็นปัญหาที่มีความสำคัญ ดังนั้นหน่วยงานที่ถือครองที่ดิน ควรคำนึงถึงประโยชน์ของชาติเป็นหลัก ซึ่งหากมีการจัดสร้างอาคารบูรณาการในพื้นที่เดียวกันจะถือเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างมากและประหยัดงบประมาณของประเทศด้วย

มติที่ประชุม: รับทราบ และให้หน่วยงานต่อไปนี้หารือร่วมกันในการจัดหาพื้นที่ก่อสร้างอาคารหน่วยงานตามการเปิดทำการศาล ๑) ศาลจังหวัดพิจิตร หารือร่วมกันระหว่างสำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด และกระทรวงยุติธรรม ๒) ศาลจังหวัดสอและศาลจังหวัดเชียงคำหารือร่วมกันระหว่างสำนักงานศาลยุติธรรมและกระทรวงยุติธรรม

๓.๒ มติคณะรัฐมนตรี เรื่องร่างพระราชกฤษฎีกาเพื่อรองรับการเปิดทำการศาลจังหวัดชุมแพ รวม ๔ ฉบับ

ฝ่ายเลขานุการได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าด้วยสำนักงานศาลยุติธรรมได้เสนอร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดวันเปิดทำการศาลจังหวัดชุมแพ พ.ศ. ร่างพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลแขวงขอนแก่น พ.ศ. ร่างพระราชกฤษฎีกาให้ใช้บทบัญญัติมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐ บังคับสำหรับคดีที่เกิดขึ้นในบางท้องที่ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. และร่างพระราชกฤษฎีกาเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจศาลจังหวัดชุมแพ พ.ศ. รวม ๔ ฉบับ โดยเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๕๙ อนุมัติหลักการในร่างกฎหมายทั้ง ๔ ฉบับ และให้สำนักงานศาลยุติธรรมสนับสนุนสถานที่ทำการชั่วคราวให้แก่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมอื่น เพื่อรองรับการเปิดทำการศาลจังหวัดชุมแพด้วย โดยกฎหมายทั้ง ๔ ฉบับดังกล่าว ได้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๓๓ ตอนที่ ๒๘ ก วันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๙ แล้ว ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

ประเด็นอภิปราย

๑. สำหรับการเปิดทำการศาลจังหวัดชุมแพ มีเพียงกรมบังคับคดีเท่านั้นที่ขอใช้สถานที่ร่วมกับศาล ส่วนกรมคุมประพฤติและอัยการใช้สถานที่เช่า ทั้งนี้ ให้กรมบังคับคดีพิจารณาถึงความจำเป็นว่าต้องขอรับการจัดสรรงบประมาณหรือไม่ โดยอาจจัดให้อยู่ในลำดับแรกๆ ของการขอรับการจัดสรรเพื่อรองรับการเปิดทำการศาลที่มีขึ้น

๒. ในส่วนของกระทรวงยุติธรรมจะเร่งดำเนินการจัดการประชุมหารือหน่วยงานในประเด็นที่เกี่ยวข้อง เช่น การเคลื่อนย้ายอัตรากำลังหรือการขออัตรากำลังเพิ่ม โดยนำข้อสังเกตจากสำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงาน ก.พ. และสำนักงานงบประมาณ มาร่วมพิจารณาด้วย

๓. ในกรณีที่มีการเปิดทำการศาลใหม่ ให้สำนักงานศาลยุติธรรมจัดเตรียมห้องสำหรับนายความด้วย เพื่อใช้พบตัวความ/ลูกความและรองรับการทำงานของนายความขอแรงที่ศาลหรือกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพหรือนายความอาสาที่สำนักงานนายความตั้งขึ้น

มติที่ประชุม: รับทราบ

๓.๓ ความคืบหน้าการดำเนินการจัดตั้งและเปิดทำการศาลยุติธรรมและแผนกคดี ในศาลยุติธรรมของสำนักงานศาลยุติธรรม

ฝ่ายเลขานุการได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าสำนักงานศาลยุติธรรม ได้มีหนังสือ
ที่ ศย ๐๑๕/๒๗๙๑๙ ลงวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๙ แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับแผนการจัดตั้งศาลจังหวัดและศาลแขวง
ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒ และความคืบหน้าการดำเนินการจัดตั้งและเปิดทำการศาลยุติธรรมและ
แผนกคดีในศาลยุติธรรมของสำนักงานศาลยุติธรรม ดังนี้

๑. กำหนดการเปิดทำการศาลจังหวัดเชียงใหม่ ในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๐
ซึ่งขณะนี้การก่อสร้างอาคารศาลจังหวัดเชียงใหม่ ขนาด ๘ บัลลังก์ ๒ ชั้น พร้อมสิ่งก่อสร้างประกอบดำเนินการ
แล้วเสร็จ ร้อยละ ๘๐ คาดว่าจะส่งมอบอาคารได้ภายในเดือนกันยายน ๒๕๕๙

๒. การแต่งตั้งคณะอนุกรรมการพิจารณาแผนการจัดตั้งศาลชั้นต้น
ในกรุงเทพมหานครและในส่วนภูมิภาค

๓. สำนักงานศาลยุติธรรมได้มีจัดประชุมคณะกรรมการดำเนินการจัดตั้งและเปิด
ทำการศาลยุติธรรมและแผนกในศาลยุติธรรม ครั้งที่ ๔/๒๕๕๙ ร่วมกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม
เมื่อวันพุธที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๙ โดยได้แจ้งว่าจะมีการเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง
และศาลอุทธรณ์คดีชำนาญพิเศษ ในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๙

พร้อมกันนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๓/ว(ล)
๒๕๕๑๙ ลงวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ แจ้งให้ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะเลขานุการ
คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ เสนอความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับร่างพระราช
กฤษฎีกากำหนดวันเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง พ.ศ. เพื่อประกอบการพิจารณา
ของคณะรัฐมนตรีด้วย

ประเด็นอภิปราย

๑. ตามกำหนดการเปิดทำการศาลจังหวัดเชียงใหม่ ที่จะมีขึ้นในวันที่ ๑ เมษายน
๒๕๖๐ หากหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรมยังไม่มีสถานที่ในการปฏิบัติงาน สามารถเข้าใช้พื้นที่ของศาล
ตามรูปแบบของศาลจังหวัดชุมแพก่อนได้ ซึ่งขณะที่กรมบังคับคดียังไม่มีสถานที่ในการปฏิบัติงาน ดังนั้น อาจขอ
ใช้พื้นที่ส่วนหน้าของศาลในการรับเรื่องก่อน

๒. สำหรับผลการดำเนินงานในการจัดตั้งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตามการ
จัดตั้งศาลจังหวัดเชียงคานั้น ควรนำเสนอ กพยช. เพื่อรับทราบผลการดำเนินงานด้วยทั้งนี้ เนื่องจากนโยบาย
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เห็นว่าหากหน่วยงานยังไม่มีความพร้อมในจัดตั้งหน่วยงานตามการจัดตั้งศาล
เห็นควรให้มีการชะลอไว้ก่อนด้วย

๓. เนื่องจากสำนักงานศาลยุติธรรมเห็นว่า หากสามารถดำเนินการเปิดทำการศาล
อาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางได้เร็วน่าจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ดังนั้น จึงได้เสนอร่าง
พระราชกฤษฎีกากำหนดวันเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง พ.ศ. ควบคู่ไปกับร่าง
พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง พ.ศ. ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างนำขึ้น
ทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไปโดยเบื้องต้นได้มีการสอบถามความเห็นหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องแล้วว่าไม่ขัดข้องประการใด ซึ่งจะมีการเชิญสำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ท. ร่วมหารืออีกครั้ง

/๔. สำหรับ...

๔. สำหรับร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดวันเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง พ.ศ. นั้น ที่ประชุมคงไม่ขัดข้อง เนื่องจากเป็นนโยบายสำคัญด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริต ซึ่งเป็นการเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ทั้งนี้ ควรเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงาน ป.ป.ช. สำนักงาน ป.ป.ท. ร่วมหารือถึงการวิเคราะห์ความพร้อมในการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคต่อไป

๕. ควรมีการทบทวนอำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรมด้วยว่าสามารถพิจารณาการจัดตั้งศาลอื่นๆ ได้ด้วยหรือไม่ เนื่องจากการจัดตั้งศาลย่อมมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

มติที่ประชุม: รับทราบ และมีมติดังนี้

๑. เห็นชอบร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดวันเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง พ.ศ. ตามที่สำนักงานศาลยุติธรรมเสนอ เนื่องจากเป็นนโยบายสำคัญด้านการป้องกันปราบปรามการทุจริต อีกทั้งการเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ไม่กระทบต่อการดำเนินงานในหน่วยงานของกระทรวงยุติธรรม จึงไม่ขัดข้องที่จะเสนอร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวตามขั้นตอนการเสนอกฎหมายต่อไป

๒. การรองรับการเปิดทำการศาลจังหวัดเชียงใหม่ ในกรณีของกรมคุมประพฤติและกรมบังคับคดี หากพื้นที่ที่ศาลจัดสรรไว้ให้ไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานให้พิจารณาจัดหาพื้นที่เช่า โดยให้ดำเนินการขอรับจัดสรรงบประมาณงบบุคลากรของกระทรวงยุติธรรมต่อไป

๓.๔ ความคืบหน้าการออกแบบแนวทางการก่อสร้างอาคารบูรณาการของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

ฝ่ายเลขานุการได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่าคณะอนุกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม ได้มีมติการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๕ เห็นชอบหลักการตามกรอบแนวทางการก่อสร้างอาคารบูรณาการของกระทรวงยุติธรรมใน ๙๙ แห่ง ๖๘ จังหวัด และได้เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) โดย กพยช. ได้มีมติการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เห็นชอบแนวทางฯ ตามที่คณะอนุกรรมการฯ ดังนี้

๑. เห็นชอบให้บริษัท ธนารักษ์ พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด รับไปจัดทำแผนระดมทุนแผนการก่อสร้างปรับปรุงอาคารบูรณาการของหน่วยงานกระทรวงยุติธรรม และแผนการจ่ายเงินให้ชัดเจน

๒. เห็นชอบให้กรมธนารักษ์ และส่วนราชการที่ครอบครองที่ดินส่วนราชการได้ดำเนินการจัดหาพื้นที่และขนาดตามที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด

๓. ในกรณีที่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม และสำนักงานอัยการสูงสุด มีข้อจำกัดในการหาพื้นที่ หรือไม่สามารถหาพื้นที่ได้ ควรให้ทั้ง ๓ หน่วยงานข้างต้นบูรณาการการก่อสร้างอาคารที่ทำการและบ้านพักในบริเวณหรืออาคารเดียวกัน

พร้อมทั้งได้มอบหมายให้กระทรวงยุติธรรมประสานบริษัท ธนารักษ์ พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด ในการจัดทำรายละเอียดแผนระดมทุนและแผนการก่อสร้างปรับปรุงอาคารบูรณาการ

/ดังนั้น...

ดังนั้น กระทรวงยุติธรรมจึงได้มีคำสั่งที่ ๑๐๒/๒๕๕๙ ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๙ แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำรายละเอียดแผนระดมเงินทุนและแผนการก่อสร้างปรับปรุงอาคารบูรณาการ กระทรวงยุติธรรม โดยมีนายธวัชชัย ไทยเขียว รองปลัดกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานคณะทำงาน ซึ่งได้มีการประชุมหารือคณะทำงานฯ เพื่อร่วมดำเนินการตามมติที่ประชุมดังกล่าวแล้ว

ประเด็นอภิปราย

กระทรวงยุติธรรมแจ้งว่า ได้มีการดำเนินการประสานกับกรมธนารักษ์ และบริษัทธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด ในการจัดหาพื้นที่ พบว่าพื้นที่ในการก่อสร้างนั้นแบ่งเป็น ๓ กลุ่มคือ ๑) พื้นที่ของหน่วยงานในกระทรวงยุติธรรมเอง ๒) พื้นที่ของเรือนจำเก่า ๓) พื้นที่อื่น ได้แก่ อยู่ในครอบครองของกรมธนารักษ์ และของหน่วยงานอื่น ซึ่งขณะนี้ได้มีการประสานยุติธรรมจังหวัดให้ไปประสานงานพื้นที่ที่มีการซื้อไปแล้วเพื่อไปตรวจสอบพื้นที่จริงอีกครั้ง เพื่อนำราคาที่ดินมารวมกับราคาในการก่อสร้าง เพื่อส่งต่อไปให้บริษัทธนารักษ์ พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด ภายในต้นเดือนสิงหาคมและดำเนินการประสานสำนักงบประมาณต่อไป ซึ่งจะมีการดำเนินการก่อสร้างในระยะแรกก่อน โดยคำนึงถึงกำหนดการเปิดศาลตามแผนการจัดตั้งศาลเป็นหลัก โดยกระทรวงยุติธรรมจะนำรายละเอียดแผนระดมเงินทุนและแผนการก่อสร้างปรับปรุงอาคารบูรณาการเสนอต่อ กพยช. และคณะรัฐมนตรีต่อไป

มติที่ประชุม: รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

หลักเกณฑ์การพิจารณาจัดตั้งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตามแผนการจัดตั้งศาลจังหวัดและศาลแขวงในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒

ด้วยมติที่ประชุมคณะอนุกรรมการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนงานในการเตรียมความพร้อมและรองรับการจัดตั้งศาลชั้นต้นและแผนกคดีในศาลยุติธรรม ครั้งที่ ๑/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๙ ณ ห้องประชุม Meeting Room I-II มอพบมายฝ่ายเลขานุการประสานสำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมเพื่อพิจารณาความจำเป็น ความคุ้มค่าของภาครัฐและภาคประชาชน ภาระงบประมาณที่เกิดขึ้น ความพร้อมของหน่วยงานโดยเฉพาะสถานที่ และเป้าประสงค์หรือผลประโยชน์ที่ประเทศจะได้รับ ตามแผนการจัดตั้งศาลจังหวัดและศาลแขวงในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ และเสนอคณะอนุกรรมการพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

ในการนี้ ฝ่ายเลขานุการได้เสนอหลักเกณฑ์การพิจารณาจัดตั้งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมตามแผนการจัดตั้งศาลจังหวัดและศาลแขวงในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ความจำเป็นในการจัดตั้งอาคารหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม

๑.๑ จำนวนประชากรในเขตอำนาจศาลใหม่

๑.๒ จำนวนปริมาณคดีของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๓ ปี ย้อนหลัง

๑.๓ ผลต่างระยะทางในการเดินทางจากอำเภอต่าง ๆ ในเขตอำนาจศาลใหม่ไปยัง

ศาลเดิมกับไปยังศาลใหม่

๑.๔ ผลต่างระยะเวลาในการเดินทางจากอำเภอต่าง ๆ ในเขตอำนาจศาลใหม่ไปยัง

ศาลเดิมกับไปยังศาลใหม่

/๒. การ...

๒. ภาระงบประมาณที่เกิดขึ้น

๒.๑ งบประมาณในการก่อสร้างอาคาร

๒.๒ งบประมาณที่เกิดขึ้นในแต่ละปี ได้แก่ งบลงทุน/งบครุภัณฑ์ งบบุคลากร งบบริหารจัดการ/งบดำเนินงาน

๓. ความคุ้มค่าของภาครัฐและภาคประชาชน

๓.๑ ผลประโยชน์จากการประหยัดค่าเดินทางของประชาชน

๓.๒ ผลประโยชน์จากการประหยัดเวลาในการเดินทางของประชาชน

๓.๓ ผลประโยชน์ที่สังคมได้รับ (Social Return Investment)

๓.๔ ความคุ้มค่าในการจัดตั้งหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม (จุดคุ้มทุนในการจัดตั้ง)

๔. ความพร้อมของหน่วยงาน โดยพิจารณาจากความพร้อมของพื้นที่ในการก่อสร้าง

ประเด็นอภิปราย

๑. เนื่องจากข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์นั้นเป็นตัวเลขการประมาณการขั้นต่ำ อีกทั้งการนำประเด็นเรื่องระยะทางเข้ามาวิเคราะห์เพราะเป็นข้อมูลที่หาได้ในปัจจุบันและเป็นตามหลักวิชาการ โดยเริ่มต้นว่าประชาชนได้อะไรก่อน ซึ่งนำมาสู่การคำนวณผลประโยชน์ทางสังคม ซึ่งจากการค้นหาข้อมูลพบว่าประเทศไทยเองยังไม่มีงานวิจัยในประเด็นเหล่านี้เลย ดังนั้น จึงได้ศึกษาหลักเกณฑ์ของจากต่างประเทศในการสร้างสถานที่ในกระบวนการยุติธรรม โครงการด้านกระบวนการยุติธรรม หรือการลดอาชญากรรมต่างๆ ว่าเมื่อดำเนินการไปแล้วสังคมได้รับผลตอบแทนเท่าใด ซึ่งคิดว่าหน่วยงานราชการไม่ควรวัดความคุ้มค่าที่ได้เป็นรายได้เป็นบาท ซึ่งหน่วยงานราชการถือว่าหน่วยงานที่สร้างมูลค่ากับสังคมจึงใช้หลัก Social Return Investment มาคำนวณ ทั้งนี้ สำหรับหลักเกณฑ์การคำนวณดังกล่าว หากมีงานวิจัยอื่นมารองรับที่แสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่ใช้ในการคำนวณเปลี่ยนแปลงไป เช่น ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยพื้นที่ที่อยู่ใกล้เศรษฐกิจพิเศษ เป็นต้น จะทำให้ผลการคำนวณความคุ้มค่าก็จะเปลี่ยนไปด้วย

๒. ในการจัดตั้งศาลจังหวัดและศาลแขวงของสำนักงานศาลยุติธรรมได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ไว้ ๗ ข้อ ได้แก่ ๑) จำนวนประชากรในเขตศาลใหม่ ๒) สถิติคดีรับใหม่เฉลี่ย ๓ ปี ๓) ระยะทางระหว่างศาลใหม่กับศาลเก่า ๔) การคมนาคมระหว่างอำเภอของศาลใหม่ ๕) เนื้อที่ศาล ๖) ความเห็นของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทุกหน่วยงาน ๗) ความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งการจัดตั้งศาลนั้นได้แสดงถึงภาพลักษณ์ในการเข้าถึงความยุติธรรมของประชาชนด้วย ดังนั้น การนำเฉพาะประเด็นระยะเวลาและระยะทางในการเดินทาง หรือจำนวนปริมาณคดีที่ใช้เกณฑ์ประชากรเป็นตัวกำหนดซึ่งบางครั้งอาจมีจำนวนปริมาณคดีมากกว่าจำนวนประชากรที่มีอยู่จริงมาคำนวณจุดคุ้มทุนอาจยังไม่เพียงพอ

๓. การจัดตั้งศาลจังหวัดและศาลแขวงของสำนักงานศาลยุติธรรมในบางกรณีจะมีประเด็นเรื่องนโยบายให้จัดตั้งด้วย ซึ่งนอกเหนือจากหลักเกณฑ์การจัดตั้งศาลที่กำหนดขึ้น

๔. ในกรณีของการจัดตั้งสถานีตำรวจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติก็มีการใช้หลักคิดดังกล่าวมาพิจารณาเช่นเดียวกัน โดยพิจารณาถึงการเป็นจุดศูนย์รวมให้ประชาชนสามารถเดินทางได้สะดวกและมีการแบ่งเกณฑ์เพื่อกำหนดขนาดของการจัดตั้ง (S M L) พร้อมทั้งพิจารณาถึงความพร้อมของพื้นที่ว่าสามารถก่อสร้างได้แน่นอน อีกทั้งในประเด็นด้านประชากรที่ใช้มาคำนวณอาจต้องคำนึงถึงการเป็นพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวด้วยเนื่องจากประชากรที่อาศัยอยู่ไม่ได้มีทะเบียนบ้านในพื้นที่นั้นๆ

๕. การศึกษาความคุ้มค่าครั้งนี้เป็นการศึกษาการจัดตั้งศาลชั้นต้นซึ่งประกอบด้วย ศาลจังหวัดและศาลแขวง ซึ่งการจัดตั้งศาลแขวงนั้นอาจกระทบกับหน่วยงานอื่นค่อนข้างน้อย ดังนั้น ควรมีการแบ่งเกณฑ์ในการศึกษาระหว่างศาลจังหวัดและศาลแขวงด้วย อีกทั้งในปัจจุบันการเดินทางสะดวกรวดเร็ว มีระบบสื่อสารและระบบเทคโนโลยีที่สามารถอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสามารถใช้ประกอบการวิเคราะห์การจัดทำหลักเกณฑ์ได้ โดยในหลักเกณฑ์ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน ทั้งนี้ ควรมีการพิจารณาเพิ่มเติมว่าการสร้างความเจริญและการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน สามารถเป็นปัจจัยในการคำนวณความคุ้มค่าได้หรือไม่

๖. การจัดทำหลักเกณฑ์ดังกล่าวได้ดำเนินการตามมติที่ประชุมที่ให้ฝ่ายเลขานุการประสานสำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานอัยการสูงสุด และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรมเพื่อพิจารณาความจำเป็น ความคุ้มค่าของภาครัฐและภาคประชาชน ซึ่งได้ยึดแผนการจัดตั้งศาลของสำนักงานศาลยุติธรรมเป็นหลัก ทั้งนี้ มิได้ก้าวล่วงหลักเกณฑ์ของศาลแต่เป็นลักษณะการทำงานแบบคู่ขนาน เนื่องจากการคำนวณตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นการคำนวณในภาพรวมของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงในเรื่องงบประมาณด้วย ถ้าหากศาลได้มีการนำหลักเกณฑ์นี้ไปปรับใช้ก็น่าจะเป็นการคำนวณความคุ้มค่าของทุกหน่วยงานในภาพรวมได้ ซึ่งในเบื้องต้นได้มีการเทียบเคียงกับหลักเกณฑ์ของศาลด้วยแล้ว

๗. สำนักงานศาลยุติธรรมเองก็คำนึงถึงความคุ้มค่าในการจัดตั้งศาลด้วยเช่นเดียวกัน โดยในกรณีของการจัดตั้งศาลแขวงที่อยู่ในบริเวณเดียวกับศาลจังหวัดนั้นอาจไม่คุ้มค่า ดังนั้น จึงมีนโยบายในการจัดตั้งศาลจังหวัดสาขาแทน

๘. สำนักงานกิจการยุติธรรมควรพัฒนาหลักเกณฑ์ร่วมกับคณะที่ปรึกษา และกำหนดให้มีการ focus group โดยเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมพิจารณาในการจัดทำหลักเกณฑ์ดังกล่าวด้วย

๙. เนื่องจากการจัดตั้งศาลแขวงจะไม่มีกรอบสร้างเรือนจำ ดังนั้น งบประมาณการก่อสร้างในกรณีของศาลจังหวัดและศาลแขวงจะต้องไม่เท่ากัน ซึ่งรวมถึงการคำนวณระยะทางและระยะเวลาที่ต้องคำนวณจากเรือนจำไม่ใช่คำนวณจากที่ตั้งของศาล

๑๐. ควรพิจารณาถึงกระบวนการและระยะเวลาในการดำเนินคดีว่ามีผลต่อการคำนวณความคุ้มค่าด้วยหรือไม่

มติที่ประชุม: มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการ นำข้อสังเกตของอนุกรรมการไปพัฒนาหลักเกณฑ์ดังกล่าวให้ครอบคลุมปัจจัยที่แสดงถึงความคุ้มค่าในการจัดตั้งหน่วยงานให้มากขึ้น และหากมีงบประมาณให้ดำเนินการจ้างจัดคณะที่ปรึกษา เพื่อร่วมพัฒนาและปรับปรุงหลักเกณฑ์ดังกล่าว เมื่อได้ขออนุญาตให้นำเสนอคณะอนุกรรมการฯ พิจารณาอีกครั้งก่อนนำเสนอให้ กพยช. พิจารณาต่อไป

เลิกประชุมเวลา ๑๑.๓๐ น.

(นางสาวสุวดี ไหลฟุ้งทอง)
นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการ
ผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้จดยางานการประชุม

(นายชาติรี จันทรพิญ)
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและประสาน
แผนกระบวนการยุติธรรม
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ